

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Χ.Ν. 21/6/97

ΣΑΡΑΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ (1957-1997)

“Λαϊκή ποίηση της Κρήτης και Καζαντζάκης”

Οι λαϊκοί ποιητές και ριμαδόροι, δεν απουσίασαν ποτέ και σε καμιά εποχή από την Κρήτη. Και είναι επόμενο· γιατί ετούτος ο λαός, γεννιέται και μεγαλώνει με τον “Ερωτόκριτο”, πατεί τη γη με τη μαντινάδα, ανδρειώνεται με το Ριζίτικο Τραγούδι και κάνει το κλάμα στον πόνο του μοιρολόι και τραγούδι του Κάτω Κόσμου και του Χάρου.

Γράφει ο
κ. ΣΤΑΜ. Α. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ
(Δάσκαλος - Λαογράφος)

αργαγωγικοί κι ασταμάτητοι οι λαϊκοί μας ποιητές, με το πηγαίο στιχουργικό τάλαντό τους, μας χαρίζουν τα δημιουργήματά τους, στα οποία εκφράζονται όπως ακριβώς αισθάνονται και πιστεύουν, μεταδίδονται έτσι με το στίχο τους, την έξαρση και τα ισχυρά διώματα που τους διακατέχουν.

Οι χαρισματικοί, απλοί αυτοί άνθρωποι του Λαού μας, κάποτε μάλιστα κι αγράμματοι, δεν τυπώνουν, σνήθως, τα πνευματικά τους προϊόντα, για πολλούς και ποικίλους λόγους.

Είναι επομένως ευνόητο, πως ο ερευνητής ενός θέματος, όπως π.χ. το σημερινό, έχει να παλέψει με τεράστιες δυσχέρειες, ώσπου να συγκεντρώσει τα σχετικά λαϊκά ποιητικά κείμενα που αφορούν στην οργάνωση και παρουσίαση του θέματός του.

Μήνες ερευνούσαμε, κι εμείς, περιοδικά κι εφημερίδες της Κρήτης ύστερ' από το 1950 και μέχρι σήμερα, προκειμένου ν' αποδελτιώσουμε το ανάλογο υλικό.

Διαπίστωσή μας γενική είναι ότι: Το θέμα Καζαντζάκης άγγιξε μεν τον λαϊκό ποιητή της Κρήτης, κύρια μετά το θάνατό του, στα 1957, αλλά το υλικό που αποδελτιώσαμε δεν μας αποζημίωσε στην έκταση που το αναμέναμε. Παρ'

ολ' αυτά εκτιμάται ως αντιπροσωπευτικό και ως προς την έκταση και ως προς τα είδη (μαντινάδες, ρίμες, μοιρολόγια, τραγούδια ολιγόστροφα στα μέτρα του ριζιτικού, κλπ.), και ως προς την ποιότητα.

Οι λαϊκοί ποιητές και ριμαδόροι της Κρήτης μας, κληρονόμοι και συνεχιστές των ομότεχων προγόνων των, δημιουργούν συχνά, έργα επάξια! Εμπνέονται από την ακτινοβολία του Καζαντζάκη, δίνουν τις ταλαιπωρίες και τις διώξεις που υλέστη, ζουν το περιεχόμενο και τα μηνύματα του μυθιστορηματικού, κύρια, έργου του, αλλά και πλέκουν στους στίχους των, στοιχεία από την προσωπική ζωή, τη διοθεωρία και τη φιλοσοφία του.

Συχνά διαπιστώνεται, στους στίχους των, ότι τους διακατέχει η ίδια αγωνία και οι αγώνες του Μεγάλου Δημοουργού, για όσα πάλευε μαζωγή!

Ενα σχετικό ερέθισμα θα θυμίσουμε, ιδίως στους νεότερους αναγνώστες μας (παραπέμποντάς τους και στον Μιχ. Γρηγοράκη τη μελέτη “Η υπόθεση Καζαντζάκης και τα Χανιά”, περ. Προμηθείς ο Πυρφόρος, τ.33/1983, σ.27 - 33): “Αρχές του Μάρτη του 1955 κινητοποιήσεως για τον ανελέητο κατατρογμό του Καζαντζάκη, φέρνουν πρωτοπόρο το Δήμο Χανίων, με την έκδοση ενός ιστορικού πλέον, σθεναρού ψηφίσματος του, με το οποίο:

“Διαμαρτύρεται εντόνως διά την απηνή και άδικον δίωξιν των συγγραμμάτων του Κρητός συγγραφέως Νικ. Καζαντζάκη, η οποία αντιστρατεύεται προς την ελευθερίαν του Πνεύματος και προς το ισχύον Σύνταγμα.

- Διαδηλοί τον θαυμασμόν του προς αυτόν και αναγνωρίζει τούτον ως ένα των μεγάλων συγχρόνων πνευματικών τέκνων της Κρήτης...”

Το ψηφίσμα στέλνεται και στον Καζαντζάκη και αυτός συγκινημένος στέλνει ιδιόχειρη επιστολή στο Δήμαρχο Χανίων, στις 29.3.1955, από τις Αντίπες, όπου μεταξύ των άλλων γράφει: “...Αγαπητοί φίλοι, ευχαριστώ την Ιερά Σύνοδο που έγινε, χωρίς δόλου να το θέλει, αφορμή να λάβω το τόσο τιμητικό για μένα ψηφίσμα του Δήμου Χανίων· καλά επιστεγάζεται έτσι μια ζωή που αφιερώθηκε στη μαρτυρική υπηρεσία του Πνεύματος...”, ενώ απέστειλαν - στο Δήμο Χανίων - ενθουσιώδη τηλεγραφήματα, εξέχουσες πολιτικές προσωπικότητες, Εταιρείες Λογοτεχνών, αρχηγοί κομμάτων, κ.α. για την εύστοχη ενέργειά του.

Μ' αυτά και άλλα ερματίζεται και ο λαϊκός ποιητής και αρχίζει να παρουσιάζεται το πρόδόν της εμπνευσή του...”

[Εισαγωγικές γραμμές από τη διάλεξή μας, με το ίδιο θέμα, στο λύκειο Ελληνίδων (Χανιά), την 31.5.1997].